

Eesti Puuetega Inimeste Koja üldkoosoleku protokoll 2/2016

- Toimumise aeg: 18.11.2016
- Toimumise koht: Eesti Puuetega Inimeste Koda, Toompuiestee 10, Tallinn
- Toimumise kellaaeg: 10:30 – 15:30

Osalejate nimekiri on lisatud protokollile (Lisa 1).

Volitatud isikute volikirjad on lisatud protokollile (5 tk).

Üldkoosoleku juhataja kinnitamine

Ettepanek kinnitada koosoleku juhatajaks Senta Michelson.

OTSUS: Konsensusega kinnitatud koosoleku juhatajaks Senta Michelson (edaspidi SM).

Üldkoosoleku protokollija kinnitamine

Senta Michelson teeb ettepaneku kinnitada üldkoosoleku protokollijateks Kirke-Anneli Kuld (I pool koosolekust) ja Tauno Asuja (II pool koosolekust).

OTSUS: Konsensusega kinnitatud üldkoosoleku protokollijateks Kirke-Anneli Kuld ja Tauno Asuja.

Üldkoosoleku häältelugemiskoosoleku moodustamine

Senta Michelson teeb ettepaneku moodustada üldkoosoleku häältelugemiskomisjon ja kinnitada komisjoni liikmeteks Tauno Asuja, Meelis Joost ja Valve Kasemets. Koosoleku teise poole päevakorras hääletamist vajavaid küsimusi ei ole, seega ei teki Tauno Asujal huvide konflikti koosoleku protokollimise ja häältelugemise komisjoni liikme rolli ühendamisel.

OTSUS: Konsensusega kinnitatud häältelugemiskomisjoni liikmeteks Tauno Asuja (edaspidi TA), Meelis Joost (edaspidi MJ) ja Valve Kasemets (edaspidi VK).

Päevakorra punkt 1.

Üldkoosoleku päevakorra kinnitamine

Üldkoosoleku päevakord on saadetud vastavalt põhikirjale 2 nädalat enne üldkoosoleku toimumist e-posti vahendusel kõikidele liikmesorganisatsioonidele.

Päevakord:

11:00-11:10 Avasõnad. EPIKoja uute liikmete ja töötaja tutvustus. **Monika Haukanõmm**, EPIKoja juhatuse esimees.

11:10-11:45 EPIKoja arengukava 2017- 2023 tutvustamine ja kinnitamine.
Monika Haukanõmm, EPIKoja juhatuse esimees
Anneli Habicht, EPIKoja tegevjuht

11:45-12:00 Euroopa Puude Kaardi projekti ja puuetega inimeste päeva konverentsi 2016 tutvustus
Meelis Joost, EPIKoja peaspetsialist

12:00-12:30 EPIKoja 2017. a tegevuskava tutvustus
Anneli Habicht, EPIKoja tegevjuht

12:30-13:15 LÕUNA

13:15-14:00 Töövõimereformi I ja II etapi esialgsed tulemused
Sirlis Sõmer-Kull, Töötukassa töövõime hindamise ja töövõimet toetavate teenuste osakonna juhataja

14:00-14:30 Töövõime hindamine kroonilistel haigetel – uue metoodika võlud ja vaevad
Niina Neglason, arst ja praktiseeriv töövõime hindaja

14:30-15:00 Vestlusring –arutelu: EPIKoda kui võimalik kogemusnõustamise üleriigiline koordinaator
Kirke-Anneli Kuld, EPIKoja peaspetsialist

SM küsib, kas on ettepanekuid päevakorra täiendamiseks ja kuna muudatusettepanekuid ei ole, teeb ettepaneku kinnitada EPIKoja üldkoosoleku päevakord.

OTSUS: EPIKoja üldkoosoleku nr 2/2016, 18.11.2016 päevakord kinnitada konsensuslikult.

Päevakorra punkt nr 2.**EPIKoja uus töötaja.**

Anneli Habicht (edaspidi AH) tutvustab uut töötajat - EPIKoja peaspetsialisti ametikohale tähtajaliselt lapsehoolduspuhkusele siirduva peaspetsialisti asemel tööle võetud Tauno Asujat.

Päevakorra punkt nr 3.**EPIKoja arengukava aastateks 2017 - 2023.**

AH tutvustab arengukava koostamist.

AH: „Kui eelmise arengukava periood hakkab läbi saama, tuleb hakata uut koostama. Aasta algusest teadsin, et see tuleb teha. Minul on olnud au seda protsessi vedada ja mõelda, kuidas sellest reaalselt võiks kasu olla. Arengukava on dokument, millele peaksid tuginema meie igaaastased tegevuskavad. Muidugi ei teinud seda üks inimene, minu roll oli ideed kokku panna, sõnastada, küsida, arvestada, jälle küsida. See on olnud pikk protsess. Annan teile arengukava koostamise protsessist kiire ülevaate. Protsess algas veebruaris 2016 juhatuse tegevmeeskonna arendusseminaril Pärnus, alustasime A-st ja B-st, visioonist ja missioonist. Võtsime puhta lehe ja ei vaadanud otsa eelmisele arengukavale, kus nad mõlemad olid pikas sõnastuses ja keerulised, proovisime mõelda, millised me organisatsioonina tahame olla aastal 2023, missugune on meie missioon, miks on meid vaja. Ja mida me teeme, et jõuda sinna perioodi. Kaks lauset, milleni viis pikk arutelu, lisaks veel kirjalikud ettepanekud. Kaasasime välise juhtimiskonsultandi Argo Tammemäe, kes oli meiega kuni suvekoolini arengukava koostamise protsessis, et saada välisvaadet ja pilku mitte sotsiaalvaldkonnast, aga juhtimise maailmast. Kevadisse perioodi jäi esmase sõnastuse ja struktuuri loomine. Kohe alguses sai Pärnus vastu võetud otsus, et kava tuleb kompaktsem, lühem ja võib-olla selgema sõnastusega kui eelmine, sest me kõik oleme kogenud, et pikki tekste on keeruline lugeda. Esimene versioon saadeti kõikidele liikmetele ja juhatusele arvamuse avaldamiseks. Tuli mitmeid ettepanekuid, osaliselt täiendatud arengukava läks nn laua peale seminaril 5. mail, vaatasime üle prioriteedid, mis on oluline väljapoole organisatsiooni teha, mis on oluline teha organisatsiooni sisse, et see püsiks. Seminaril põhjal valmis uus versioon. Jälgisime kogu aeg, et üldistatuse tase oleks sama, et me ei läheks mingis punktis väga detailseks.

Augustis enne suvekooli tuli teile postkasti järgmine versioon, olen teile pakkunud võimaluse arutelus osaleda. Juhatus ja kõik inimesed, kes olid tulnud suvekooli Rakverre, said anda oma panuse suuliselt. Seal oli päris tihe diskussioon näiteks selle üle, missugused ühiskondlikud trendid tulevikus meie organisatsiooni mõjutavad. Asi hakkas vormuma. Oktoobris läks järjekordne versioon juhatusele. Oluline täiendus, mis viimasel ajal on tulnud, on rahvusvaheliste suhete poole, et me oleme ka Euroopa tasandil tõsiseltvõetav partner. Esmaspäeval 14.11 saite selle kõige viimase versiooni, mille ka juhatus täna hommikul kinnitas, saatis edasi üldkogule ja suur lootus on, et pärast arengukava sisu tutvustust saame täna selle arengukava vastu võtta.

Kuna dokument on pikk, näitan slaide (slaidid lisatud protokollile), mis olid arengukava koostamise alused. Siin on välja toodud, millele arengukava toetub ja need on: põhikiri, eelmise arengukava tulemused, mis on ka uue arengukava osa ehk tagasivaade, mis me oleme saavutanud. Arengukava toetub tuleviktrendidele, mida me oleme koos sõnastanud ja hetke väljakutsetele. Me ei oska hetkel ennustada, mis toimub aastal 2023. Näiteks eelmises arengukavas puudus sõna *töövõimereform*, mis sai aga tegelikkuses eelmise arengukava perioodil meie põhiliseks huvikaitse valdkonnaks.

Oleme sõnastanud 3 strateegilist eesmärki, millest igal on alaeesmärgid.

Esimene strateegiline eesmärk on seotud puuetega inimeste ja krooniliste haigete huvide ja õiguste kaitsega. Teine strateegiline eesmärk on seotud sellega, mis toimub erinevates ühiskonnaelu valdkondades, mis on seotud teenuste, toetuste ja kaasamisega. Eesmärk on, et puuetega inimeste ja krooniliste haigete olukord paraneks. Siin on palju alaeesmärke nagu tööelu, tervis, haridus, ligipääsetavus, vaba aeg alateemade kaupa.

Kolmas strateegiline eesmärk on suunatud meie oma organisatsiooni sisse ehk siis EPIKoja areng, jätkusuutlikkus katusorganisatsioonina. Kõik need tegevused koonduvad siia alla, mida me teeme oma organisatsiooni jaoks, et olla võimelised neid kaht esimest eesmärki täitma.

Kolmanda osa arengukavast moodustavad eesmärkideni jõudmiseks vajalikud tegevused, et arengukava ellu viia. Arengukava viiakse ellu aastaste tegevuskavadena, samas proovime saavutada, et see periood oleks pikem kui aasta. Raske on saavutada suuri eesmärke ühe aastaga, sisuliselt meie tegevus on ju planeeritud pikema aja peale. Siiski on tänasel hetkel aastased tegevuskavad need, mille põhjal me arengukava ellu viime. Tulemuste mõõtmine on hästi oluline, see on kõige keerulisem koht. See ongi erinevate mõjurite tulemus, mitte ainult

meie töö tulemus. Me proovime tulemustena tuua välja seda, mis on saavutatud ja mis ilma meie tööta oleks halvemini läinud. Arengukava on elav dokument, st et arengukava saab muuta ja kohandada ja elu näitab, kui tihti selleks vajadus tekib. Kas see toimub igal aastal või kahe-kolme aasta järel. Selles võib täna küll kindel olla, et aastani 2023 me täpselt sama asjaga välja ei vea.

Järgnevalt EPIKoja visioon, mis vastab küsimusele, milline on meie organisatsioon tulevikus.

„Eesti Puuetega Inimeste Koda on sõltumatu ja professionaalne puudevaldkonna poliitika ja ühiskonna arvamuse kujundaja“. Vaidlesime, kas me oleme kujundaja või kujundamisele kaasaaitaja. Jõudsime juhatusega seisukohale, et me oleme ikkagi poliitika kujundaja. Sõnad *sõltumatu ja professionaalne* võivad tekitada küsimusi, et kui keegi meid rahastab, kuidas saab olla sõltumatu. Leidsime, et me saame ja tahame olla ja ütlesime seda oma visioonis välja. See lause võiks saata kõiki meie organisatsioone meie tegevuses. Visioon on see, kes me tahame olla, milline on kujutlus meist tulevikus.

Missioon on konkreetsem ja räägib sellest, milleks ja kellele meid vaja on. Ta on meie tegevuse tulemus.

„EPIKoja missioon on puuetega inimeste ja krooniliste haigete elukvaliteedi, ühiskonda kaasatuse ning eneseteostuse võimaluste tõstmine läbi huvikaitse ja koostöö“. Ma loodan, et sellest lausest saab praktilises elus kasulik tööriist“

Järgneb arutelu teemal, kas visioonis kasutada sõnu “ühiskonna positiivse arvamuse kujundaja“.

Aiki Haug: „Kas visioonis võiks olla „positiivse arvamuse kujundamine?“ Missugust arvamust ja poliitikat me soovime, et see oleks positiivne ja edasiviiv?“

AH: „ Oli plaanis neid hiljem avada. Mida teised arvavad?“

Aiki Haug: „Võib-olla meie saame niimoodi aru, aga väljastpoolt inimesed ei pruugi seda saada?“

AH : “Kas siis „ühiskonna positiivse arvamuse kujundaja?““.

Toomas Mihkelson: „See oli juba veebruaris juhatuses kinnitatud, jääksime sama sõnastuse juurde“.

AH: „Selgitasin teile, kuidas kaasamise protsess on käinud. Liikmetel on olnud võimalik arengukavas kaasa rääkida alates kevadest, mitmete kuude jooksul ja seni ei ole tulnud ettepanekuid sõnastada visiooni või missiooni ümber. Ei läheks täna hea meelega uuesti visiooni ja missiooni sõnastuse kallale kui just enamus nii ei arva“.

SM „Meil on keeruline tänase päevakorraga edasi liikuda, kui liikmed ei ole teinud kodutööd õigeaegselt. Ettepanek liikuda edasi ja kuulata ettekanne lõpuni.“.

AH: „Täna saab oma meelsust näidata hääletusvoorus. Lähen edasi järgmise slaidiga, mis keskendub arengukava sisule. Ühele pildile on koondatud kümme lehekülge - kõik kolm strateegilist eesmärki. Esimene eesmärk on puuetega inimeste ja krooniliste haigete huvide ja õiguste kaitse, teine - nende parem kaasatus ühiskonda ja eneseteostuse võimaluste parandamine ja kolmas - meie organisatsiooni enda tugevus. Siin on näha ka alaeesmärgid, esimesel strateegilisel eesmärgil on kolm alaeesmärki. Esimene alaeesmärk on seotud puuetega inimeste õiguste järelevalvega, teine on seotud õigusloome mõjutamisega ja kolmas on seotud rahvusvahelise ja Euroopa Liidu poliitikaga.

Teine strateegiline eesmärk hõlmab endas viis alaeesmärki, see on kõige mahukam osa arengukavast ja siin on loodud lahku erinevad ühiskonnaelu valdkonnad, kirjeldatud meie tegevust nendes ja eesmärgid.

Esimene valdkond, sotsiaal-, tervishoiu-, töö- ja haridusvaldkonna teenuste sidustamine, mis on eraldi alaeesmärgina arengukavas, on väga suur probleem Eestis ka liikmesorganisatsioonide arvates. Teenused, toetused, nende taotlemine, infovahetus on üks suur rägastik, mis ei tööta mõistlikult.

Teine alaliik on seotud tervishoiu- ja sotsiaalteenuste kättesaadavusega. Kui esimeses rääkisime erinevate valdkondade sisustamisest, siis teises me räägime konkreetselt tervishoiu- ja sotsiaalteenuste kättesaadavusest. Kolmandas alaeesmärgis räägime haridusest ja tööst puuetega inimeste aitamisest ellu. Neljandas alaeesmärgis räägime keskkonnast ja vaba aja tegevustest ja ligipääsetavusest nii ühele kui teisele laias mõistes. Viiendas alaeesmärgis räägime avalikkuse teadlikkusest ja hoiakutest, siin on ka lahti kirjutatud see avalikkuse arvamuskujundamise osa põhjalikumalt, mis visioonis küsimusi tekitas.

Kolmas suur strateegiline eesmärk, mis on organisatsiooni sisse suunatud, ei sisalda alaeesmäärke, vaid sisaldab neid tegevusi ja oodatavaid tulemusi, millele me tahame oma organisatsiooniga jõuda, et olla jätkusuutlikud. Täna ma tervet arengukava ei tutvusta, teil

kõigil on võimalus korduvalt sellega tutvuda, aga probleemi on tekitanud tulevikutrendid, mille üle me vaidlesime Rakvere suvekoolis ja millele oli võimalus muudatusettepanekuid esitada. Kui me vaatame a. 2017-2023, mida me arvame, millised muutused võivad ühiskonnas toimuda, mis ka meie organisatsiooni mõjutavad, mis näiteks juhtub järgmise kuue aasta jooksul, mida me täna tunnetame, mis võib võimenduda ja mida me ei tohi tähelepanuta jätta. Siin on juttu näiteks sellest, et puuetega inimeste identiteet on muutumisel. On juttu ka sellest, et meie liikmeskond võib väheneda, juba täna teame, et paljudes ühingutes liikmeskond vananeb, väheneb. Me peame seda silmas pidama selle tõttu, et need kaks trendi on vaikselt tulemas, võib-olla ka juba olemas. Me näeme, et meie huvikaitse mudel on muutumises. Me ei arva, et puuetega inimeste huvid ei vaja tulevikus kaitsmist sellepärast, et nad saavad infot kätte ka mujalt. Vajavad küll, aga võib-olla väheneb soov astuda realselt mingi ühingu liikmeks. Soov ja vajadus huvikaitse järele, sorteeritud info järele on olemas, aga meie organisatsioon peab seda silmas pidama, et tulevikus esindame aina enam kõikide puuetega inimeste ja krooniliste haigete huve, mitte ainult nende, kes on meie liikmeskonnas. Oma filtreeritud asjakohase infoga peame püüdma saada kätte ka suuremat gruppi kui liikmete liikmed. Kui olete märganud, on meil sotsiaalmeedia kodulehekülj juba aasta aega, see on üks samm laiema huvikaitse poole. Me näeme, et kaasaegses ühiskonnas me ei saa ilma selleta. Mis veel mõjutavad meie tegevust, mida oleme märganud? Poliitika kujundamisel on esile kerkinud näilise kaasamise probleem, enam meid ei jäeta laua taha kutsumata. Enam seda ei juhtu, et arutatakse mingit meid puudutavat otsust või kaasust ja meid ei kutsuta. Kutsutakse küll, kuid vahest tekib tunne, et kutsutakse nagu moe pärast, tegelikult ei olda valmis selles otsuses meie arvamust kujundama. Seda olukorda nimetamegi näiliseks kaasamiseks. See on trend, millega peame arvestama, tegelema, olema ise hästi professionaalsed, hästi argumenteerima, olema pidevalt väljas oma ettepanekutega. Kindlasti olete nõus, et haldus- ja riigireform tuleb, nüüd juba vältimatult ja keegi ei tea täpselt, mida see endaga kaasa toob. Selge on see, et see mõjutab meie valdkonda ja sama tõenäoline on see, et Euroopa Liidu rahakraanid keeratakse tasapisi kinni. Ei tea, kuipalju riigieelarvest sotsiaalvaldkonda edaspidi raha tuleb, sellega tuleb arvestada. Minu ettepanek on panna arengukava hääletusele.“

Tiit Papp: „Tegelikult me peaksime arvestama kõikide organisatsioonidega ja leidma konsensuse. Olen kõigega arengukavas nõus, kuid mitte sellega, et puuetega inimesed ei vaja enam puuetega inimeste ühinguid ja organisatsioone“.

SM: küsib, kas on veel sõnavõtte või ettepanekuid. Kuna sõnavõtte ja ettepanekuid enam pole, palub SM enne arengukava hääletamisele panemist tutvustada hääletamisel kasutatavaid kolme erivärvilist sedelit, mis tähendavad: roheline - poolt, punane - vastu, valge - erapooletu.

SM paneb hääletamisele EPIKoja arengukava aastateks 2017-2023. (Arengukava täistekst on lisatud protokollile)

Häältelugemiskomisjon teeb kindlaks, et hääletas 33 hääleõiguslikku inimest, kelledest oli poolt 32 inimest, vastu 1 inimene.

OTSUS: Kinnitada EPIKoja arengukava aastateks 2017-2023.

Päevakorra punkt 4.

Euroopa puude kaardi projekt ja puuetega inimeste päeva konverentsi tutvustus.

Meelis Joost tutvustab Euroopa puudekaardi projekti ja annab ülevaate puuetega inimeste päeva konverentsi korraldamisest.

MJ: „Räägin projektist, mis toimub koostöös Sotsiaalministeeriumiga ja mida rahastab Euroopa Komisjon. Olete sellest hästi lühidalt kuulnud. Projekt ise algas veebruaris 2016 ja kestab juuli lõpuni 2017. a. Teemaks on puuetega inimestele vabaaja, kultuuri ja transpordi valdkonnas pakutavate soodustuste ühtlustamine Euroopa tasandil. Selles projektis osaleb kaheksa riiki, st kaugelt mitte kõik Euroopa Liidu liikmesriigid. See on pilootprojekt ja need riigid on lisaks Eestile Soome, Belgia, Küpros, Itaalia, Malta, Sloveenia, Rumeenia. Vasakul pool on näide kaardist, selline hakkab välja nägema sinine, lihtne, ilma kiibita kaart, mida on siis võimalik taotleda. Praegu on arusaadav see, et Sotsiaalkindlustusamet tegeleb, et suuta hakata koondama infot ID-kaardi põhiselt, mis tähendab seda, et kui sa soovid Eestis mingit soodustust ja pead tõestama, et sa oled selle soodustuse saamiseks õige isik, saad hakata seda tegema ID-kaardiga. Euroopa puudekaarti vajaks inimene siis, kui ta liiguks Eestist välja teise riiki, natukene nagu ravikindlustuskaardi taoline. Täna kui sul on ravikindlustus, on võimalik taotleda Euroopa ravikindlustuse kaarti. Lähed Eestist välja, siis on hea kui see on sul kaasas. Kogu see protsess on olnud keeruline, Anneli ja Kirke on aidanud sellele palju kaasa ja praegu oleme jõudnud niikaugemale, et on välja töötatud platvorm, kuhu neid soodustusi hakatakse koondama. Selline lehekülg tuleb EPIKoja kodulehe juurde, et me saaksime seal hakata vaatama, millised asutused - teatrid, kontserdisaalid, spordiklubid, on nõus pakkuma

puudega inimesele, kel on see õigus, mingit soodustust - odavamalt sissepääsu jm. Samas peab see koht ise olema ligipääsetav, st kaks aspekti on olulised. Kui vaadata projekti ajakava, oleme jõudnud selle turustaja-pakkuja andmebaasi platvormi loomiseni, see on valmimas. Siis on tähtis, et me saaksime aru, kes hakkab seda kaarti saama teistes riikides. Et ei tekiks olukorda, kus Eesti on väga restriktiivne ala ja annab selle õiguse väga vähestele inimestele, samas mõni teine riik annab selle õiguse kõikidele inimestele, kellel on mingi puue või krooniline haigus. Me oleme välja selgitanud, et Euroopa Komisjon on andnud üsna vabad käed, et riigid ise otsustavad. Meie jaoks on tähtis, et saaksime teada, kuidas nad otsustavad. Selles mõttes on protsess käimas. Täna ei ole me veel hakanud aktiivselt infot levitama, ei ole hakanud uusi soodustuste pakkujaid otsima, seda tahaks teha uuel aastal.

Järgmine tähtis üritus, kuhu te kõik olete kutsed saanud, on 2. detsembril Tartus toimuv Eesti puuetega inimeste päeva konverents, mis tänavu on seotud selle puude kaardi projektiga. Puude kaardi projekt aitab meid suures osas seda konverentsi korraldada. Me oleme leidnud sellise lahenduse, et meile tulevad esinejad kahest riigist - Soomest ja Lätist, kes räägivad oma arengutest. EPIKoja kodulehel on juba täna selle projekti kohta info. Kui meie konverentsi päevakava on läbi, siis me võiksime külastada Eesti Rahva Muuseumi ekspositsiooni. Veel on otsustamata, kas me teeme seda gruppina giidiga, st et igal grupil on giid või me laseme osalejatel vabalt vaadata. Eilse seisuga oli registreerunud 59 inimest, nii et kes seda veel teinud pole, tehke julgesti.

MJ: „Kui teisel riigil tekib küsimus, miks ta peaks andma mujalt tulnud inimesele selle kaardi, siis see ei ole keelatud. Ma arvan, et see on võimalik. See oleneb sellest riigist, kuidas ta neid inimesi, kes ei ole seal kogu aeg või on mingi osalise aja, kuidas ta nendesse suhtub. Kui muu laieneb, siis laieneb ka see“.

OTSUS: Võtta informatsioon teadmiseks.

Päevakorra punkt 5.

EPIKoja 2017. a. tegevuskava tutvustus.

Anneli Habicht tutvustab EPIKoja 2017.a tegevuskava.

AH: „Täna me keegi veel ei tea, mis on meie järgmise aasta eelarve summa. Meie tegevuskava on visioon, mida me oleme juhatuses arutanud, seda saab ellu viia siis, kui tuleb

rahastus, siis algab reaalne arvutamine. Tegevuskava toetub meie uuele arengukavale. Järgmise aasta prioriteetid lähtuvad arengukava eesmärkidest, esimene on puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamine ja järelevalve. Teine prioriteet on puuetega inimeste õiguste konventsiooni variraporti koostamine ja mille me loodame valmis saada järgmise aasta lõpuks. Tähtaega ÜRO-st veel ei ole, riik esitas oma esimese raporti eelmise aasta novembris. Praeguse praktika kohaselt läheb ÜRO-l kolm kuni neli aastat, et kõik jõuaksid oma raportit kaitsma. Selle aja sees peame jõudma esitada oma variraporti.

Kolmas prioriteet on seotud meie enda koja mainekujundusega. See on vajalik ja me peame tegema kõik, et laiem avalikkus teadvustaks meid mitte ainult puuetega inimeste, vaid ka krooniliste haigustega inimeste huvide kaitsjana. Et selekteeritud info, mis meile tuleb, jõuaks iga üksikisikuni, kes sellest huvitub. Et EPIKoda oleks tuntud kui professionaalne ja võimekas huvikaitsja. Need on osalt traditsioonilised tegevused, mis uue arengukavaga väga hästi sobituvad. Esimene asi, mille kohta olete saanud ka eelteate, on koolitus teemal „Avalik esinemine“ 18. jaanuaril 2017 suurepärase koolitaja Tõnu Lehtsaare juhendamisel. Koolitus toimub koostöös Äripäeva Akadeemiaga, kes on nõus tasuma koolituse koolitaja tasu ja lõunasöögi. Selline tore koostööprojekt erasektoriga. Kui saate kutse, siis registreeruge, praegu on veel veidi vara. Praegu on trükikojas üks töömahukam projekt, see on käsiraamat pealkirjaga „Teekond erilise lapsega“, tuleb välja jaanuaris 2017, siis esitleme. Kuupäev ei ole veel paigas, aga paigas on harvikaiguste päev, see on rahvusvaheline, toimub alati veebruarikuu viimasel päeval. Selle päeva korraldame siin kojas, koostöös Agrenska Eesti fondiga. Veel on paigas 2. ja 3. juunil Tartus Vanemuise teatris korraldatav vabariiklik puuetega inimeste kultuurifestival. Suvekool tuleb augusti teisel või kolmandal nädalavahetusel, täpsemat kuupäeva pole paigas, samuti pole paigas suvekooli korraldaja. Viljandi Kojaga oli meil kokkulepe, Viljandi Koja esindaja on siin täna kohal.

Erika Kiviloo: „Põhimõtteliselt oleme nõus suvekooli korraldama“.

AH: „Aastakonverents 2017 tuleb ka nagu ka selle aasta oma. Seoses sellega, et Eesti on 2017. a II poolaastal EL eesistujamaa, tuleb meie konverentsile anda rahvusvahelist mõõdet. Juhatus leidis, et püüame saada siia rahvusvahelisi esinejaid. Tuleb kaks üldkoosolekut, aprillis ja novembris, kuupäevad täpsustame. Aprillis nagu ikka arutame majandusaasta aruannet. Jätkub variraporti koostamine, seda projekti veab Mihkel Tökke Tallinna Kojast, aitame kaasa, kui on vaja intervjuudele tulla. Kõige olulisem osa variraportites on juhtumite info, mis tuleb regioonidest inimeste tasandil, kuidas on inimeste õigused kaitstud, kas

inimesed saavad kõik kätte, mis seaduses kirjas on. Seadustes on meil päris hästi kirjas, eriti mis puudutab kohaliku omavalitsuse tasandit. Reaalsuses me teame, et see ei toimi, aga me ei saa koja tegevtootajatena ega Mihkel projektijuhina öelda, et me teame, et see nii on. Selleks on vaja teie kõigi panust. Kutsun teid üles oleme aktiivsed, kui kutsume teid variraportiga seotud intervjuudele või palume kirjalikku sisendit! Osaleme ka arvamusefestivalil 2017, meil ei ole praeguse seisuga võimekust oma lavaga sinna minna, aga koostööpartnerina kindlasti ja erinevatel paneelidel teistega koos. Lisaks avaliku esinemise koolitusele loodame pakkude liikmetele veel ühe koolituse. Teemadena on välja pakutud arvutiõpe, arvutiturundus ja sotsiaalmeedia, e-kirjade koostamine ja ametialane suhtlus, turundustegevus huvikaitseorganisatsioonide (sh sponsorlus ja heategevus). Millised teemad neist teile meeldiks või on täiendavaid ettepanekuid?‘‘

Arutelu. Liikmeskond eelistab teemat turundustegevus huvikaitseorganisatsioonides sh sponsorlus ja heategevus.

Teavitustegevusest. Ilmub edasi ajakiri „Sinuga“, mis on üks väga kallis projekt, aga väga väärtuslik. Järgmisel aastal ei saa rohkem välja anda kui kaks numbrit. Sellel aastal andsime kolm numbrit oma eelarvest ja ühe numbri „Paneme seaduse kehtima!“ projekti eelarvest. Välissuhete suunal oleme edasi EDF liikmed. Uudisena hakkab EPIKoda hakkab välja andma uudiskirja. Selle listi saavad kõik huvilised registreeruda. See ei tähenda, et e-kirja list ära kaoks. Uudiskiri saab olema mõeldud laiemale ringkonnale, meie koostööpartneritele, ministeriumidele, ka nendele üksikisikutele, kes ei ole meie liikmed. Uudiskirja formaat saab olema selline, mis pakub huvi laiemale üldsusele. Teatud eelnõud ja organisatsiooni sisene info tuleb teile ikka e-kirja listi.

Lisaks küsimärgiga teavitustegevused, mis on väga kulukad ja sõltuvad eelarvest. Kui eelarve võimaldab, tahaksime „Puudega laste vanemate käsiraamatu“, mis täna trükikojas, venekeelsena välja anda. Lastevanemate teadlikkus on väga madal, meie asi on ka seda gruppi, kes ei valda hästi eesti keelt, teavitada. Kui meil on rohkem raha, tahaksime korduvalt välja anda paar aastat tagasi ilmunud raamatu „Uku suur süda“. Seda jätkuvalt küsitakse, see on ammu otsas. Lasteaiad on leidnud, et see on väga hea materjal. Lisaks Euroopa puudega inimeste kaart, millest Meelis juba rääkis. Siis on huvikaitse labor, kus EPIKoda osaleb, seal on koolitus ja mentorluse programm Praxise ja EMSL poolt. Avanemas on KÜSK arenguhüppe 2017 projektide voor, kuhu planeerime taotluse esitada.

Oleme ammu otsinud võimalust kohtuda sotsiaalministeeriumi uue terviseala asekanstleriga just patsientide organisatsioonide soovil. Meieni on jõudnud kuuldused, et rahvastiku tervise arengukava hakatakse uuendama, kuigi selle tähtaeg ei ole saabunud. Kui aeg täpsustub, saadame eelteate ja kutse. Muidugi on ka puuetega inimeste organisatsioonid teretulnud. Teema on siis seotud rahvastiku tervise arengukavaga.

Tahan teile südamele panna, et kui teie organisatsioonis muutuvad kontaktandmed – meiliaadressid, telefoninumbrid, nimed, et te informeeriksite ka meid. Tegevmeeskond ei jõua alati 48 organisatsioonil silma peal hoida. See on liikmete vastutus, et info ei läheks kaduma. Kui annate teada, teeme vahetuse e-kirja listis. See suur list, kuhu me postitame teile kirju, sinna saame postitada ainult meie tegevmeeskonna liikmed ja EPIFondi juhataja Genadi Vaher. Kui tahate sellesse listi ehk teistele liikmetele midagi saata, palun saatke meile epikoda@epikoda.ee palvega saata info edasi liikmete listi. Kui saadate ise lists@epikoda.ee aadressile kirja, siis ei jõua see kõikideni, kahjuks ei tule ka veateadet. Meil on ka Facebook, mis on kõige operatiivsem infokanal, mis on mõeldud laiematele massidele. Kes pole veel jõudnud, palun hakake EPIKoda lehte ka Facebookis jälgima.

OTSUS: Kiita heaks EPIKoja 2017.a tegevuskava visioon ja võtta teadmiseks info liikumise korraldamisega seonduv.

Koosoleku protokollimise lõpetab Kirke Kuld ja jätkab kuni koosoleku lõpuni Tauno Asuja.

Päevakorra punkt nr 6.

Töövõimereformi I ja II etapi esialgsed tulemused

Sirlis Sõmer-Kull, Töötukassa töövõime hindamise ja töövõimet toetavate teenuste osakonna juhataja Sirlis Sõmer-Kulli (edaspidi SSK) ettekande slaidid on lisatud üldkoosoleku protokollile. (LISA 2).

Arutelu:

SM: „Kui inimene sai vana süsteemi järgi käesoleval aastal töövõimetusprotsendi ja toimus töövõimetus pikenemine, siis kas tema töövõimetus pension, mis talle on hetkel määratud, tõuseb järgmisel aastal või see jääb samaks?

SSK: „Töövõimetuspension nagu teisedki pensionid ja tegelikult ka töövõimetustoetus on iga aasta aprillis indekseeritav, aga kui palju see tõuseb, seda ma hetkel ei oska öelda.”

Ulvi Tammer- Jäätes (edaspidi UTJ): „Praegusel hetkel on inimesel eelmisel aastal määratud töövõime kaotus, mis kehtib aastani 2020. Kuidas nüüd järgmisest aastast hakkab tema pensioniga olema, kas ta saab oma pensioni sõltumata sellest 2020 aastani?”

SSK: „Need, kel on vana süsteemi järgi määratud töövõimetusprotsent, nende elu läheb edasi vana määrase järgi nagu siiani kuni jõuab kätte uus kordushindamise periood. Vana süsteemi ei mõjuta uue süsteemi asjad”

OTSUS: Võtta informatsioon teadmiseks

Päevakorra punkt nr 7.

Töövõime hindamine kroonilistel haigetel – uue meetodika võlud ja vaevad

Niina Neglason, arst ja praktiseeriv töövõime hindaja Niina Neglasoni ettekande slaidid on lisatud üldkoosoleku protokollile. (LISA 3).

Arutelu:

Kaia Kaldvee kommentaar: „Kui ma käisin oma vaimupuudega pojaga psühhiaatri juures, et töövõimetust pikendada, siis ma tahaks ettepanekuks teha, et kuna paljudel vaimupuudega isikutel on muutumatu olukord ja kui tal läheb halvemaks, siis ta läheb arstile, aga üldjuhul vaimupuudega inimene ei pea arsti juures käima. Ja kui ma läksin oma lapsega psühhiaatri juurde, siis ta küsis, miks ma pole ammu enam psühhiaatri juures käinud? Ma küsisin, et mida see vaimupuudega inimene seal psühhiaatri juures teeb, kui tal midagi viga ei ole? Ma saan aru, et vaimupuudega inimesi hakatakse lihtsustatud korras hindama, kui tal on raske vaimupuue, aga nõuda, et vaimupuudega inimene peab käima teatud aastate tagant psühhiaatri juures, siis mina täna seda vajadust ei näe eriti olukorras, kus psühhiaatrid on niigi üle koormatud. Minu ettepanek on vaadata ümber just nendele vaimupuudega inimestele seatud nõuded, kel ei ole liitpuuet ega psühhikahäiret määratud”

SSK: ”Kui diagnoos on määratud, siis eriarsti juurde ei pea inimene minema, piisab ka perearstist. Oli siin just näide, kus inimesel on uuringud tehtud, mis ajas ei muutu, siis vajadust eriarsti juures üle diagnoosida pole vaja”.

OTSUS: Võtta informatsioon teadmiseks**Päevakorra punkt nr 8.**

Vestlusring –arutelu: EPIKoda kui võimalik kogemusnõustamise üleriigiline koordinaator

Kirke- Anneli Kuld, EPIKoja peaspetsialist Kirke- Anneli Kulla (edaspidi KAK) ettekande slaidid on lisatud üldkoosoleku protokollile. (LISA 4).

Arutelu:

SM: „Meie inimesed ei otsi rehabilitatsiooniteenustelt nõustamisteenuseid vaid pigem füsioteraapiaat. Inimesed ei taha jutustamist vaid realistlikku abi. Tartu PIK on rehameeskonnas nõustamisteenuseid pakkunud, kuid inimesed ei taha neid, eriti mis puudutab läbi Töötukassa tulnud kliente. Kahju on inimestest, kes on väljaõppinud ja ootavad oma võimete realiseerimist kogemusnõustajatena. Need inimesed ootavad põhikohaga tööd kogemusnõustajana, meie saame pakkuda tööd käsunduslepingu alusel. Meil pole hetkel kedagi nõustada. Pole mõtet toita inimesi mõttetute ootustega, kasutame ära olemasolevat ressursi.”

KAK: „Tagasiside psüühikahäiretega inimesi koondavast MTÜst Avitus ütleb, et seal on nõudlus olemas taoliste nõustamisteenuste järele. Sõltub ikkagi, millised on klientide diagnoosid ja vajadused.”

Marianne Kuzemtšenko (edaspidi MK): ”Häda on selles, et kõik teenusepakkujad toimetavad kuskil oma nurgas ja kui ma satuks olukorda, kus mul oleks kogemusnõustamist vaja, siis ma ei teaks, kuhu pöörduda. Tallinnas küll on teenus olemas, aga mujal Eestis pakutavat infot internetist ei pruugi leida. Meil on lõputu hulk infoallikaid, kuid need on süstematiseerimata ja korrektset infot mul ei ole. See oleks väga hea mõte, kui EPIK koordineeriks kogemusnõustamisteenuse osutamist ja omaks ülevaatlikku infot kõigi teenuseosutajate kohta.”

KAK: „Meil on hetkel EPIKu veebilehel kogemusnõustamise temaline alamleht loodud, kuid me ei ole hetkel sinna infot veel koondanud. Kogemusnõustamise teenusepakkujaid on, kuid kuidas leida seda infot operatiivselt üles. Sotsiaalministeeriumi ja Astangu keskuse poolt on

tulnud ettepanek seda teemat arutada, kas EPIK võiks olla keskne koordineeriv organisatsioon kogemusnõustamise teenusele.”

SM: ”EPIK on koht, kust puuetega inimesed võiks infot leida. Me võime Tartu PIK rehameeskonda inimesi küll palgata, kuid neil pole hetkel rakendust, see on meie praktika.”

KAK: „On olnud tagasiside, et koolituste läbinutel on raskusi rehameeskondadesse tööle saada, lisaks varasemate koolitustunnistuste tunnistamisega, sobiva ja soovitud töömahu leidmisega, raskused teavitustööga ning oluline on enne koolituskava muutmist välja tuua koolituse läbiviija pädevused. Kõige suurem vastutus on koolituse läbiviijal.”

MK: ”Kuidas me ikkagi tagame, et koolitusel läbinud on piisavalt pädevad, et me kasu asemel kahju ei tee?”

Mare Abner: „Kogemusnõustamine pärit Rootsist, kus väikses grupis toimub nõustamine ja aidatakse sama murega inimesi, kuid nüüdseks on see nii laiali valgunud.”

Jelena Pipper: „FBs olemas kommuun „Kogemusnõustajate võrgustik.”

MK: „EPIK veebilehel võiks olla keskne koht, kust kogu üle- Eestilist infot kogemusnõustamist leida.”

KAK: „Kindlasti peaksime kaasama ka vaimse tervise poolt, kuna meil endi liikmete hulgas psüühikahäiretega inimeste ühendusi pole.”

SM: „EPIK võiks koordineerida kogemusnõustamise teenust küll.”

KAK: „Pikemalt kogemusnõustamise teenuse kohta võib lugeda veel sel sügisel ilmunud Sinuga ajakirjast.”

OTSUS: Võtta informatsioon teadmiseks

Koosolekut juhatas: Senta Michelson

Koosolekut protokollisid: Kirke- Anneli Kuld ja Tauno Asuja